

Onderzoek met steenmeel levert wisselende resultaten

Zeer regelmatig ontvangen wij, Bert Carpay (Carpay Advies), Gino Smeulders (de Biogeoloog) resultaten van de toepassing van steenmeel uit wetenschappelijk onderzoek wereldwijd en uit de Nederlandse praktijk. De resultaten zijn in beide gevallen zeer wisselend. Eind maart kwam ons weer een onderzoek onder ogen. En de resultaten waren opmerkelijk positief. Waarom? Omdat voldaan werd aan essentiële voorwaarden voor toepassing.

Om maar met de deur in huis te vallen: Het toepassen van steenmeel zonder oog te hebben voor de ontwikkeling van microbiologie die het steenmeel kan 'eten' is zinloos. Het staat garant voor tegenvallende resultaten. Bij gevestigde onderzoekers en adviseurs zien we bij de toepas-

sing van steenmeel regelmatig dat de huidige standaard als uitgangspunt wordt genomen. Het uitgangspunt is het gebruik van veelal slechte kwaliteit drijfmest als basisbemesting aangevuld met kunstmest. Chemische bestrijding van ziekten en plagen is vervolgens noodzakelijk omdat bodem en gewas verzwakt en uit balans zijn. De voor steenmeel noodzakelijke microbiologie kan zich in zo'n situatie niet ontwikkelen. Goed onderzoek is dan onmogelijk. Steenmeel krijgt vervolgens het stempel 'zinloos' of 'werkt niet' of erger opgeplakt, terwijl het in feite het ontbreken van cruciale kennis bij de onderzoekers blootlegt! De natuurlijke processen die de bodemvruchtbaarheid bepalen worden met voeten getreden. Agrarische ondernemers worden met ondeugdelijk onderzoek en

advies op het verkeerde been gezet. Het is het één of het ander: óf u, agrarisch ondernemer, gebruikt de natuurlijke groeikracht van de bodem en doet wat nodig is om die groeikracht te versterken, óf u vertrouwt op chemie en verzwakt de natuurlijke groeikracht. De huidige landbouw is niet houdbaar. De signalen daarvoor zijn onmiskenbaar. En toch, vaak zeer ervaren landbouwonderzoekers verkeren in de illusie dat het gangbare systeem met enkele slimme toevoegingen wel in stand te houden is. Diep in het hart weet men wel beter. Wie dat niet wil onderkennen keert zijn rug naar de toekomst. Menselijk gesproken is deze reactie wel te begrijpen, want het is bijzonder pijnlijk om te moeten onderkennen dat een decennia lang succesvolle aanpak steeds moeizamer functioneert.